

Stafétaváltás Miskolcon

Egy kicsit több, mint negyed évszázad – augusztustól nyugdíjba vonul Sir László, a Miskolci Szimfonikus Zenekar igazgatója

Egy valamikori, rendezetlen körülmények között működő vidéki zenekarból az ő munkásságának köszönhetően is vált az ország egyik legjobb, stabil intézményi háttérrel és biztos működési alapokkal bíró együttesévé az MSO. Mi minden történt a huszonhat évnyi igazgatása alatt, hogyan látja szerepét a zenekar alakításában – erről vall a nyugdíjba vonuló igazgató.

V. P.: Kezdjük először magával a zenekarral! Milyen idős a Miskolci Szimfonikus Zenekar?

S. L.: Negyvennégy évvel ezelőtt alakult városi intézményként, de egyharmad részben az Országos Filharmónia is finanszírozta. Mura Péter volt az igazgató-karmestere. Itt, Miskolcon játszották a bérleti hangversenyeket, emellett természetesen a környező városokban is voltak bérletes hangversenyek, amelyeken az itteni programot ismételték meg.

V. P.: Kik voltak akkor a zenekar tagjai?

S. L.: Több helyről verbuválódott össze a zenekar tagsága. Részint a Miskolci Nemzeti Színház zenekarából, részint a Diósgyőri Vasgár zenekarából, amely gyakorlatilag amatőr, de szimfonikus zenét is játszó társaság volt. Jöttek még zenetanárok és főiskolások, akik a Zeneakadémia Tanárképző tagozatának hallgatói voltak. Ők a szeptemberi tanévkezdés után októberben már a zenekar tagjai voltak.

V. P.: Azt, hogy milyen színvonalú egy zenekar, talán az mutatja meg a legjobban, milyen műveket játszik. Mi volt a műsor alapja?

S. L.: Mindent játszottak, a mai repertoárt akkor alakította ki a zenekar. Szimfóniák, versenyművek, oratóriumok szerepeltek benne. Körülbelül tizennégy műsorny program a bérletes szezonban.

V. P.: És mikor került ön a zenekarhoz? Honnan, milyen háttérrel érkezett?

S. L.: Huszonhat évvel ezelőtt. Szakmám szerint magyar–német szakos bölcsész vagyok, de itt a városi tanácsnál voltam közművelődési csoportvezető. Mivel akkor még minden erősen központosítva volt, gyakorlatot szereztem a szervezés, irányítás, gazdálkodás terén is. Akkor lett kettősztva a művészeti vezetői és az igazgatói poszt. Később az ELTÉ-n kulturális menedzser képesítést is szereztem. Az én feladatom a munkaszervezés, a gazdálkodási teendők, a tervezés ellátása lett. Amihez akkoriban jött még az otthonteremtés is, hiszen nem volt a zenekarnak még próbater-

me sem. Kezdetben a Miskolci Galéria egyik kiállítótermében, később a művelődési ház nagytermében próbáltunk.

V. P.: Mekkora a zenekar?

S. L.: Amikor idekerültem a zenészek hetvenegyen voltak, ma sem sokkal többben, de már nyolcvannégyen vannak.

V. P.: Mi volt jellemző a zenekar életére a nyolcvanas évek elején, amikor átvette az igazgatási feladatokat?

S. L.: Akkor futott fel az előadások száma, például nem csak egy bérlet sorozat volt, hanem kettő, megszorodtak az ifjúsági koncertek. Már csaknem húsz éves volt a zenekar, megvolt a repertoárja, jó művészi színvonallal rendelkezett, de viszonylag alacsony intézményesülési fokon. Nem volt szabályozva gyakorlatilag a működés semmilyen területe sem, azt mondhatnám a saját hagyományiból táplálkozva működött napról napra. Nem volt szervezeti és működési szabályzat, kollektív szerződés. A gazdálkodás gyakorlatilag csak a bérek kifizetéséből állt. Nem volt a zenekarnak önálló koncertszervezési joga, ezeket az Országos Filharmónia intézte. Ettől kezdve kezdtünk saját magunk is hangversenyeket szervezni.

V. P.: Hogyan tudta foglalkoztatni a zenészeket a zenekar? Volt-e megtartó ereje, akik itt játszottak össze tudták-e egyeztetni más elfoglaltságaikkal az itteni munkát?

S. L.: A létszám megfelelő volt, kiegészítőkre csak alkalmanként volt szükség. Probléma akkor jelentkezett, amikor megszűnt a váltott műszakos tanítás a zeneiskolákban. Akik tanítottak, régen meg tudták oldani ezt két nap alatt, hiszen a délelőtt is a rendelkezésükre állt. Mára az óraszámok is emelkedtek, egyre nehezebb a tanítás és a próbák összeegyeztetése.

V. P.: Kiből állt, áll a zenekar közönsége?

S. L.: Azt el kell mondani, hogy nem légtüres térben kezdte meg a működését 1963-ban a zenekar. 1951-től már egy félhivatásos együttes működött a városban Liszt Ferenc Filharmonikus Zenekar néven. A zenészek fő állása a színháznál és a zeneiskolákban volt, de a koncertek és a próbák után már kaptak valamilyen javadalmazást. Ez alatt a tíz év alatt kialakult egy meglehetősen stabil törzsközönség. A nyolcvanas években még volt olyan, hogy Munkás bérlet, ez később nevet változtatott és Népszere bérlet címmel fut mindmáig. Ténylegesen sikerült új közönséget is szerezni, azt lehet mondani, hogy ez ma hatvan százalékosan az értelmiség rétegeiből, orvosokból, tanárokból áll össze, a negyven százalék műszaki emberekből, de nem csak értelmiségiekből áll.

V. P.: Mi ennek a kihatása a műsorpolitikára? Nagyon kell ügyelni arra, hogy mit játszik a zenekar?

S. L.: Igen, de ez nem annyira a közönség társadalmi összetételének a függvénye, hanem ez az ízléséből adódik. Erős a konzervativizmus, a kortárs zene csak a kuriózum szintjén tud megjelenni. Így hát a romantika, utóromantika világa az, amelyben a legjobb a zenekar. Volt azért tavaly egy klasszikus sorozatunk Mozarttal, Haydnnel.

V. P.: Egy másik fontos esemény volt, amikor huszonégy évvel ezelőtt Kovács László lett a zeneigazgató. Milyen változások történtek akkor?

S. L.: Ővele indult meg igazán a romantikus, későromantikus irányvonal erősítése,

amit az is lehetővé tett, hogy megnőtt a zenekar létszáma. Sikertült egy nagyobb, stabilabb vonósgárdát kialakítani.

V. P.: *Kiket tudtak vendégművészként meghívni?*

S. L.: Aki jelenetős művész van Magyarországon az mind a mai napig rendszeresen megfordul Miskolcon. Ha csak az elmúlt évadot nézzük, volt itt Vásáry Tamás, Ránki Dezső, Frankl Péter, Prunyi Ilona, Bogányi Gergely és Jandó Jenő. Vezényelte a zenekart Kocsis Zoltán. De nemzetközi sztárok is megfordult nálunk mostanában, például Reinhold Friedrich trombitaművész, vagy Abe Keiko japán marimbaművész, vagy Frank Lloyd kürtművész.

V. P.: *Ezek a meghívások anyagilag megterhelőek lehetnek a zenekar számára, mi a szerepe Önnek a műsor összeállításokban?*

S. L.: Alapvetően természetesen ez a zenegazgató feladata, de néha nekem is voltak vágyaim, elképzeléseim, amelyek időnként megjelentek a műsorban. De ezek valóban költséges dolgok, tehát kooperálnunk kell, az én feladatomban, hogy a vágyakat és a lehetőségeket kiegyensúlyozzam. Az első negyedévben dől el az éves költségvetésünk. Elmondhatom, hogy az utóbbi években nem szűkültek a lehetőségeink, nagyjából egy szinten voltak. A tervezés időszakában drágább művészekre is gondolhatunk, mert eldönthetjük, hogy mire

költjük a pénzünket. A jelentős önkormányzati támogatás közel kétharmadát adja az éves költségvetésnek, ezenkívül van a minisztériumtól érkező, az önkormányzati zenekaroknak szóló kiegészítő támogatás, és vannak saját bevételeink is.

V. P.: *Milyen jegyárakkal tudnak számolni?*

S. L.: Átlagosan ezeröttszáz forintos jegyárakkal dolgozunk, ez alól csak az újr-évi koncertek kivételek, amelyekből hárm-at is csinálunk négyezer forintos hely-árakkal. Tudunk tervezni, hiszen stabil a bérleti rendszerünk, jelentős, körülbelül kétezer vásárlóval. Három nagyzenekari sorozatot szoktunk végigvinni, idén négyet is sikerült. Ezeknek megvan az anyagi fedezete. Ez Miskolcon 33, Budapesten és külföldön 7-7 koncertet jelent. A külföldi koncertek nem hagnak, a testvérvárosunk Aschaffenburg, legutóbb például a Verdi Requiemet adtuk elő az ottani kó-russal. De két hete Kassán voltunk, amely szintén a testvérvárosunk. Június elején pedig a Szófiai Zenei Hetek elnevezésű fesztiválon volt két fellépése az együttesnek.

V. P.: *Mindig a teljes gárda lép fel? Vannak a zenekar tagjaiból alakult kisebb együttesek?*

S. L.: Igen, a Reményi Ede Kamarazenekar immár huszonöt éves, ez tisztán vonós

együttes, de működik egy fúvósötösünk és két vonósnegyeseünk is. Ők önállóan is fellépnek, de nálunk az a szokás, hogy a nagyzenekari sorozatokhoz kamarazeneke-ri esetekeket is kínálunk, amelyeken ezek a kamaragyüttesek kapnak lehetőséget.

V. P.: *Tavaly szintén nagy változás történt az életükben, hiszen új koncertteremhez jutottak. Miben segített ez?*

S. L.: Az új hangversenyteremhez nem tartoznak egyéb infrastrukturális lehetőségek, ezért megtartottuk a régi székelyünket a Malomban, amelyben 1984 óta működik a próbatermünk. De így is sokkal több hangversenyt tudtunk rendezni ebben az évadban, hiszen már nem csak a színházi szabad hétfők állnak a rendelkezésünkre. Azzal, hogy a hét többi napja is a miénk vagy nyolc zenekari esttel többet tudtunk tartani.

V. P.: *Most így a nyugdíjazásához érkezve, hogyan látja, mi volt személyes szerepe, sikere a zenekar történeték elmúlt több mint negyed százados létében?*

S. L.: Egy olyan jól működő zenekart hagyok itt, amelyben stabil a zenészek helyzete. Szilárd intézményi keretek között működik kiváló muzsikusokkal, jó hangszerekkel. Ennek örülök. Persze szomorú is vagyok, hiszen sokáig dolgoztam itt, olyan emberi kapcsolatokat kiépítve, amelyek hiányozni fognak.

Nem a nulláról kezd – augusztustól az MSO új igazgatója Szabó Péter

Már dolgozott a zenekarnál, mint művészeti titkár, főtítkár. Ismeri az eddig elért eredményeket, tudja, lehet még magasabbra jutni. Milyen tervekkel indul útnak Miskolcra Szabó Péter – erről beszél az itt olvasható interjúbán.

V. P.: *Az első kérdés Önrel kapcsolatban is adódik szinte magától, milyen viszonyban van Miskolccal, a zenekarral?*

SZ. P.: Régi a kapcsolatomban Miskolccal, oda jártam a zeneművészeti szakközépiskolába, majd ott végeztem a főiskolán szolfézs-zeneelmélet-karvezetés szakon. A diplomázás után rögtön a zenekarnál kezdtem dolgozni 1997-ben, mint művészeti titkár. A későbbiekben művészeti főtítkárrá nevezték ki, 2004-ig voltam ott.

V. P.: *Mi volt ekkor a feladata?*

SZ. P.: A zenekar mindennapi életének koordinálása: a koncertek, CD-felvételek, turnék lebonyolítása közben felmerülő feladatok megoldása.

V. P.: *Most Budapesten találkoztunk, mert itt él. Mire váltott?*

SZ. P.: Itt dolgoztam egy piacutató cég-nél, de természetesen magtartottam a kapcsolatot az együttesrel. Amikor itt szerepeltek, akkor mindig elmentem a koncertjeikre, és ha lehetőség adódott Miskolcra is lementem meghallgatni őket. Emellett mindig informálódtam sorsukról, helyzetükről.

V. P.: *Ezek szerint a zeneművészeti végzettsége mellett szerzett más irányú szakképesítést is.*

SZ. P.: Igen, az ELTÉ-n kulturális menedzser szakot végzetem, illetve van egy olasz nyelvű idegenvezetői bizonyítvá-

